פרק ו' משנה ב'

א] בדין עומר שהוא סמוך לגפה וכו' שלב"ש אינו שכחה ולב"ה שכחה יש כאן ב' פירושים ויסודם בתוספתא, שיטת ר' יהושע [וכן פי' הרע"ב בפי' הב'] הנה במשנה להלן פ"ז מ"א תנן שאם שכח זית 'בצד הגת' אינו שכחה כיון שהוא דבר המסוים ובוודאי שלא ישכחנו לעולם ועי' לשון הרמב"ם שם: אמר ה' ושכחת עומר בשדה ואמרו עומר שאתה שוכחו לעולם יצא זה שאתה זוכרו לאחר זמן, נח' ב"ש וב"ה אם מניח עומר ליד גפה וכו' אם דינו כדבר המסוים, ועי' ירושלמי כאן ורפ"ז שמק' דלפי"ז נמצא שהמשנה להלן פ"ז שאם שכח זית בצד הגת כב"ש ? ומשני דהתם שכח מחובר בצד מחובר לכן חשוב דבר המסוים משא"כ כאן הוי תלוש בצד מחובר.

והנה לפירוש זה מבואר היטב הא דמודים ב"ה במשנה ג' שאם החזיק להוליכו לעיר לא הוי שכחה דשם הוי פטור אחר מחמת שהחזיק להוליכו לעיר [גדר פטור זה יבואר במשנה הבאה], רק שתמוה מה שייך כאן מודים הרי זה לא מעניינא זה ב' נושאים נפרדים ועמד בזה המל"מ פ"ה ה"ג.

ב] שיטת ר"א בתוספתא שפלוגתת ב"ש וב"ה הוא לא משום ההנחה בצד דבר המסוים [בזה כו"ע מודו שלא חשוב דבר המסוים' וכנ"ל שהויתלוש בצד מחובר] רק הכא אירי שהחזיק להוליכו לעיר ולכן סברי ב"ש שאינו שכחה וב"ה סוברים שאף שהחזיקו להוליכו לעיר כיון הניח בצד קמה הוי שכחה, ולפי"ז תמוה מאוד מה שמבואר במשנה ג' שאם החזיק להוליכו לעיר מודים ב"ה שאינו שכחה הא בזה פליגי, ומצינו כמה מהלכים בזה:

א. הר"ש ורא"ש כ' שאה"נ מתני' דמ"ג כר' יהודוע לא כר"א דלר"א בזה גופא נחלקו.

ב. הרמב"ם בפיה"מ [הישן] וכן ברע"ב כ' שיש חילוק דמה שס"ל לב"ה כאן דהוי שכחה הינו משום שהניח בצד הקמה אבל במ"ג שלא הניחו בצד הקמה בזה רק הניחו סתם באמצע השדה בזה מודים ב"ה דלא הוי שכחה ועי' רא"ש שתמה ז"ל ור"מ תפש לו שטה אחרת דיותר הוה שכחה כשהניחו בצד הגפה או בצד הגדר, וטעם דבריו לא נתברר לי, וק' ברורה הא אדרבה 'הניח' בצד קמה שהוא מסוים הוי יותר סיבה שלא יהיה שכחה ואיך יתכן שמה שהניח בצד קמה זה יותר סיבה לגרום לשכחה ועי' תיו"ט מה שביאר בזה, והמל"מ פ"ה ה"ג פירש הובא ברעק"א כאן שאם החזיק להוליכו לעיר ושוב החליט להניחו אצל דבר המסוים הרי זה כחוזר מדעתו הראשונה וכאילו לא נטלו להוליכו לעיר אלא להניחו במקום אחר ידוע משום הכי אם שכחו הוי שכחה [ומצד דין דבר המסוים אין בזה וכנ"ל], אבל אם לא הניחו במקום ידוע עדיין כוונתו הראשונה במקומה עומדת רק שלפי שעה הניחו במקום אחר לכן לא הוי שכחה.

ג. ברמב"ם בהלכות פ"ה ה"ג ובפיה"מ החדש מבואר שהחילוק בין מ"ב למ"ג במ"ב אירי שהחזיקו להוליכו 'לא לעיר' רק להעביר בשדה ממקום למקום בזה ס"ל לב"ה דהוי שכחה אבל במ"ג אירי שהחזיק בו להוליכו 'לעיר' ובזה מודים ב"ה דלא הוי שכחה.